

KIS-382 – Gl. **solliciter**.

(GE – 02 11 90)

Kemplezh oa endeo steriegezh diagentad latin ar ger gallek :

La. **sollicito** (< *sollus* "holl, a-bezh", *cieo* "luskañ, kefluskañ"). 1. "hejañ penn da benn, peurgefluskañ, turiañ don (an douar), kefraouiñ, diskogellañ". 2. "esmaeañ, trubuilhañ, trefuañ, nec'hiñ". 3. "dougen (da), broudañ (da), atizañ, gorren". 4. "dedennañ, hoalañ, loaviñ".

Luniet disheñvel eo steriegezh ar ger gallek, ar c'hemeradurioù alvezel o steuziañ e gounid ar c'hemeradurioù buhezel, o tistreiñ neoazh diwar-bouez leterc'hadoù, ken e kavan sklaeroc'h kinnig teir rann :

Gl. **solliciter**.

I. – Emellout e-ser ar gedvuhez.

Ia. – "goulenn start" : “**Solliciter** qqn de faire qqc.”

Ib. – "rekouriñ (da), gervel (davet)" : “**Solliciter** qqn pour une fonction”.

Ic. – "goulenn doujus", kemeradur arveret en troiennoù a sevender, en darempredoù kefridiel : “**Solliciter** une audience.” “Monsieur le Ministre, j'ai l'honneur de **solliciter** de votre haute bienveillance...”

II. – Gwezhiañ war ar bred.

Ia. – "tennañ (an evezh), atizañ (ar ranellded), h.a." : “**Solliciter** l'attention de qqn par des signes.” “Ces livres **sollicitent** ma curiosité.”

Ib. – "hoalañ, loavañ, temptañ" : “Les plaisirs qui nous **sollicitent**.”

Ic. – "broudañ (ur marc'h), h.a." : “**Solliciter** un cheval.”

III. – Gwerediñ alvezel.

E leterc'hadoù diseurt e vez arveret an termen gallek : “La pesanteur **sollicite** les corps à tomber.” “La chaudière est **sollicitée** par le thermostat.”

Un evezhiadenn a rin kent stagañ da imbours'hiñ loazioù ar Br. en degouezh-mañ. Evit un termen ken garanet warnañ stuzioù ar sevenadur gall e ve aner klask termenoù brezhonek kevatal rik. Ur renabl zo kentoc'h d'ober eus ar verboù Br. o kouezhañ en hevelep stervaoù hag ar verb Gl.

I. – AMGANT AR GEDVUHEZ.

Ia. – **goulenn start, pediñ, aspediñ, azgoulenn, ervennañ.**

Ib. – **gouvennañ** : “ Ar c'hannad kimiader a **c'houvern** e warlerc'hiad” (*Emsav* 29, p. 155).

Ic. – O vezañ ma chom da ziazezañ lavar an darempredoù kefridiel e Br., e kavan furoc'h na ober kinnigoù evit an ampoent en notenn-mañ. Merkomp e tenn Gl. **solliciter** da vezañ sonnet en un nebeut troiennoù kalvezel, ha dispredet a-du-rall. Aliesoc'h eget “**solliciter** une audience” e klever : “**demand** audience.” E-barzh *Dictionary of International Relations and Politics*, Elsevier, 1965, p. 321, e kaver da heñvelster : “**solliciter** l'admission dans une organisation” ha “**demand** à devenir membre d'une organisation”.

II. – AMGANT AR BRED.

Kemeradurioù ar rann-mañ a zasparzhin etre div isrann :

IIA. – Un isrann «glasel» o vodañ an tri rumm arverioù meneget diaraok. Enni ne welan netra da gemmañ er verboù eus ar brezhoneg lennegel :

IIAa. – “**Tennañ** an evezh diwar-bouez sinadoù.” “**Atizet** (pe **broudet**) eo va ranellid gant al levrioù-mañ.”

IIAb. – “Ar plijadurioù ouzh hon **hoalañ** (pe **loavañ, temptañ**, h.a.).”

IIAc. – “**Broudañ** ur marc'h”, h.a. Soñjal ivez e Br. **isañ**, arveret peurliesañ evit ar chas, a c'hallfe bezañ ledanaet e erdal.

Ar skouer-mañ diwezhañ zo a-c'haoliad war an div isrann, rak eviti da vezañ ur bomm eus ar yezh klasel, e c'haller he meizañ kenkoulz hervez an devezout arnevez.

IIB. – Un isrann «arnevez» o lakaat e penn kont, n'eo ket mui an den o sammañ ur roll er gedvuhez, met ar gouzrec'h evel bevedeg, bred, kefred. Adkavout a reomp an domani a'm eus deraouet studiañ en notennoù KIS-345, La-08, pp. 333 hh. & KIS-381, La-09, pp.)

E berr, keñverioù ar gouzrec'h gant ar bed (ar ger-mañ en e ster ledanañ) a gemer furm an *arhentou* (stag ouzh ar meizad-mañ hon eus digejet meizadoù evel an

eul, ar *fiñvoù eulel*, ar *c'hedouezañ*, h.a.) ; e degouezhioù 'zo ez eskor, diouzh ar *fiñvoù eulel* arzalchet gant an *arhentoù* an *arouezioù* (stag outo meizadoù ar *ster*, ar *merzhout*, an *emouezañ*, h.a.). Ar *fiñvoù eulel* zo an atil (kendalc'hek) o teurel frouezh (arskarek) an *arouezioù* (sl. KIS-345, id., pp. 336 hh.).

Ar verb *dec'havaelañ* 'm eus arveret gant an erdal brasañ evit aroueziñ moned ar gouzrec'h d'ar bed, oc'h ober anv eus *dec'havaelañ tra*, *arouez*, *eul*, *arhent*, h.a. Dav eo merkañ e vank dimp ar verb ginodek¹ da *dec'havaelañ* : ur verb rumm hon eus da verkañ ober ar gouzrec'h war ar bed, n'hon eus ket ur verb hollek oc'h aroueziñ ar pezh a ra ar bed war ar gouzrec'h ; en hon c'herz n'eus nemet troiennoù hir evel :

“*Emañ* ar goulou ruz *en araez da werediñ* war ar blenier.”

“C'hwezh ar c'hig *a vez o lakaat* ar c'hi *da c'hlaouriñ*.”

“*Graet eo* soniri an eurier *da zihuniñ* ar c'housker.”

“*Levezon he devez* mouezh ar marc'heger *war gerzhed e jav*.”

Merkomp ez eo ar Gl. **solliciter** a vez arveret en degouezhioù-mañ, ac'hoel el lavar kalvezel : “L'odeur de la viande **sollicite** la salivation chez le chien”, h.a.

Gant petore verb eeun ober da verkañ seurt keñver resis ? Gant unan pe unan all eus ar verboù a gaver dindan I pe II diaraok : **atizañ**, **broudañ**... ? Displet a vez alies o treuzsteriañ ar gerioù ordinal, lieskemeradeg puilh, e gounid ar yezh resis : en arvar emeur da euveriñ o steriegezh voutin ha lennegel, o freuzañ he finvidigezh hag he soutilded ; en arvar e vez a-du-rall ar yezherion da dremen hebiou d'ar ster kalvezel resis pa vez arveret gerioù pemdez el lavar imbour'h.. Aesoc'h kompren mennozioù nevez gwisket ganto gerioù nevez eget imboudet war gerioù kozh (war se, sl. KIS-335, La-08, pp. 318 hh.) Evel just, ez eus da glevout amañ un ali micherel a yezhouriezh hepken ha n'eo ket ur reolenn o verzañ arbennikaat ster ar gerioù boutin : en holl yezhoù ez amprest al lavar resis ur c'halz termenou diouzh al lavar pemdez, goude priziañ war an dachenn bep tro ar spletoù hag an displetoù (war se, sl. KIS-324, La-08, p. 281, tamm uhelañ ar bajenn). Koulskoude, en degouezh-mañ, dibab **atizañ** (pe un damheñvelster evel **alej**, **isañ**) ha kempenn e ster dre leterc'hañ evit ober dezhañ dec'heriañ ar c'heal "bezañ en araez da werediñ war (e domani an eul)" a hañval din bezañ un dro ouesk dreist nerzh ar c'hefredoù, zoken breizhat. Evit **broudañ**, ez eo sparlet an hent, pa'z eo bet amprestet ar ger endeo gant diskiblezh nes ar Vevoniezh (sl. SADED, Bon-4/5 ; GBLF ¶ 451). Un abeg all, krennus da'm meno, da luniañ amañ

¹. An *od* o vezañ “ar c'heñver etre an divoud merket gant ar rener hag an ober merket gant ar verb” (SADED, Yad-0/9 ; La-01, p.93), e lavarer ez eo *ginodek* ur verb B d'ur verb A pa vez da oberour ha gouzañvour dezhañ a-getep gouzañvour hag oberour ar verb A.

un nevezc'her eo nevezded domani an eul sellet ennañ e-unan ha n'eo ket ken evel un arlez gwech da zomani ar ster, gwech da zomani ar beved.

Kinnig a ran loc'hañ diwar geal ar *fiñvoù eulel*, arzalc'het, azlañset, azvaget gant strumm an arhentoù o tegouezhout gant ar gouzrec'h ; anv zo bet graet e KIS-345, La-08, pp. 337 h.a. hag e KIS-381 eus seurt morloc'h kedouezadel kendalc'hek. Gwelet hon eus e tifourke fiñvoù eulel 'zo e rezh ur realañ (ar goulou ruz oc'h ober d'ar blenier chom a-sav), pe e rezh ur merzhout (an emouezañ ouzh ar goulou ruz hag ar realañ diwarnañ).

Arnodet 'm eus devertañ diwar stirannoù o tec'heriañ ar c'heal "dec'han, arzerc'hel ar fiñvoù, ar morloc'h", eleze : **-skog-**, **-lusk-**, **-lank-**, **-fraou-**, h.a. Engwezhet oa an holl anezho endeo e geriaoueg diskiblezhioù nes pe nesoc'h ; an holl nemet unan : **-korzh-**.

Ken abred ha Mezheven 1968 ez arverad e-barzh *Emsav* an termen **korzhour**, despizet evel henn : "oberer dispac'hel a zo e gefridi emsilañ er boblañs a-benn devoudañ ur c'heflusk a dalvezo d'an dispac'h" (*Emsav* 18, pp. 182 & 187). Amprestet oa ar stirann diouzh Kb. *corddaf* "[? o'r gwr. *(s)qer- 'neidio, llamu' ag a welir yn *cerddaf, cerdded*] to churn ; seethe, foam, fig, agitate, stir up." GPC 557 ; Kb. *cordd* "eb.g. a hefyd fel a. : churn staff, churn ; embroiler, agitator." GPC id.

Diwar se, ar verb o verkañ "an araez da werediñ e par ar fiñvoù eulel, da azvagañ ar morloc'h kedouezadel" a rafen anezhañ **gougorzhañ**. Dibabet 'm eus ar rakger **gou-** evel e **goudav** "lakaat da devel", **gougevaniñ**, **gougorfañ**, **gougantañ** "degas e-barzh ur gevanenn, ar c'horf, ar c'hant", **gouzav** (< **gou+****sav**), h.a.

Sevel a rin enta ar frazennoù diaraok en doare nevez-mañ :

"Emañ ar goulou ruz o **c'hougorzhañ** ar blenier."

"Emañ c'hwezh ar c'hig o **c'hougorzhañ** ar c'hi."

"Emañ soniri an eurier o **c'hougorzhañ** ar c'housker."

"Emañ mouezh ar marc'heger o **c'hougorzhañ** e jav."

Krediñ a ran pouezañ war an diforc'h boniek a zo etre **gougorzhañ**, a zo ur gwerediñ e domani an eul, ar c'hedouezañ, an anemouez ha, lakaomp, **gouzav**, a zo un emellout e domani ar ster hag an emouezañ. Moarvat e tiskouez an dezrann anadennoniel e vez ur c'hondon kedouezadel, **gougorzhadel** d'ar **gouzav** evel da gement a c'hoarvez e kelc'h an emouezañ, diarsell an dezranner an hini eo a gemm eus un termen d'egile.

III. – AMGANT AN ALVEZ.

Ar Gl. a ra gant **solliciter** da aroueziñ gweredoù alvezel 'zo. Evel leterc'hadek e vez sellet seurt arverioù. Dav dimp gouzout ha mat eo mont da heul hag arverañ an hevelep leterc'hadoù. Evel bepred en degouezh e ranker mont war an dachenn ha priziañ steriusted pep leterc'hañ dibarek.

Kemeromp ar frazenn : “La pesanteur **sollicite** les corps à tomber.” Anat eo emaoomp amañ dirak ur bomm orbidek na sklaera e nep doare an devoud fizikel desellet. En ur yezh eeun e lavarfemp : “Ar ponnerder (eo an nerzh) a **zedenn** ar c'horfoù war-du an Douar.”

Steriusoc'h eo ar frazenn all : “La chaudière est **sollicitée** par le thermostat.” Dindan wered gwrezverk an amva ez ec'hod ar gwrezdalc'her “arhentoù” etrezek an dommerez, ouzh he luskañ pe he herzel. Heñvelderioù zo etre seurt arc'hwelerezh ha gwered an arhentoù war ar gouzrec'h. Ar gudenn a sav (kudenn damkanel a ouiziadoniezh hag a yezhouriezh) eo hini ar c'heñver hevelepted a zo etre an arhent bredel-bevedel hag an “arhent” alvezel ; diwar ar respont e ouezimp hag ober gant **gougorzhañ** e tro ar gwrezdalc'her zo un arver leterc'hadek pe un arver "a wir leun". Kredet 'm eus reiñ ar respont endeo e KIS-365 : “Astenn arver an termen *arhent* eus ar beved 'an alvez ne reer ket enta dre ul leterc'hañ met dre un dienderc'hañ.” (p.). "A wir leun" enta, dienderc'hadek eo diskleriañ : “**Gougorzhet** e vez an dommerez gant ar gwrezdalc'her." A-bouez oa sklaeriañ ar gudenn pa ouzer ez eo an *arhent elektronek* unan eus diazezoù kalvezel ar gedvuhez hiziv.